

CARTILE SATEANULUI ROMANU.

PENTRU
TREBUINTIELE POPORULUI ROMANU.

Ese in fia-care luna câte una carte. Pretiulu pre unu anu intregu e 1 fl. v. a. — Prenumerantii voru primí cá premia de totu gratis dóue portrete frumóse.

PREOTULU ROMANU.

Diariu basericescu, scolastecu
si literariu.

Ese in 1-a si 16-a a fie-carei
lune. — Pretiulu pre anu
e 4 fl., pre $\frac{1}{2}$ anu 2 fl. — Pre-
numerantii primescu portrete
frumóse cá premii gratuite.

AMICULU FAMILIEI.

Diariu socialu, beletristicu
si literariu.

Ese in 1/13 si 15/27 a fie-
carei lune. Pretiulu pre anu
e 4 fl., pre $\frac{1}{2}$ anu 2 fl. — Pre-
numerantii primescu portrete
frumóse cá premii gratuite

Proprietariu, Redactoru si Editoru :

NICULAE F. NEGRUTIU.

Tóte trei diuariale nóstre — cu cincí, si pentru
abonantii noi cu optu, portrete de premiu costau pre
anu 8 fl., pre $\frac{1}{2}$ anu 4 fl., pre $\frac{1}{4}$ de anu 2 fl. v. a.

GHERL'A

Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todcranu.

1883.

CARTILE

SATEANULUI ROMANU.

DESCÉPTA-TE ROMANE!

Cartea III.

Martie.

An. VIII.—1883.

Mai bine noi cu noi.

— *Novela din poporu.* --

(Urmare.)

Ventulu incetáse, ceriulu se inseninà frumosu, si o luna mândra 'si respândi'a lumin'a s'a in departare.

Codru tiêneá copil'a in bratia sub feréstra — nesciindu de ce se se prinda, si ce ar' fi de facutu!?

Pre busale Floricei trecù o suspinare.

Traiesce? eschiamà cu bucuria Codru — O! scump'a mea Floica, murmurà elu, si o sarutare pârguí pre busale copilei, apoi inca un'a si mai un'a.

Si sub fierbintial'a sarutariloru copil'a 'si vení in ori; — lun'a straluciá doiosu, si in ochii Floricài straluciáu lacrimi, — lacrimi de dorere si de bucuria.

— Codrule! suspinà ea incetu si dulce.

— Florica! respunsè elu suspinându.

Si ambii se imbratísiaara dulce: O! suflete scumpu si nevinovatu.

— A t'a pâna la morte!... sioptí Floric'a incetu... — numai tu ai dreptulu la anim'a mea, numai tu dragulu animei mele.

Apoi copil'a se smulsè din bratiale lui, sarì usioru pre podmolu si intrà in casa.

Si Codru priví dupa ea cu dragu, pareá cà se uita dupa viéti'a lui.

Lun'a rîdîetóre se ascunsã dupa unu noru, si stelele sglobbí 'si trageáu cu ochiulu.

Si codru porní spre casa, elu nu-si poteá esplicá acésta curiósã intemplantare — dá inse cu socotéla, o! si ce nu ar' fí in stare se ghâcesca o anima care iubescé?

Floríc'a se culcã in patulu ei, in gândulu ei treceáu tóte fiorile noptiei, si desceptarea ei in bratale iubitului — aici apoi i-se oprí gândulu si anim'a, si adormí cá in brãtiale lui.

O! dormi frumoza si dulce copila! se-ti visezi ursítulu, si se-ti vedi visulu cu ochii si dorulu teu se-lu vedi implinitu.

Abiã ce adormí si fantasi'a ei agítata í-i infaçisiã pre Codru, i-se pareã cá elu vorbesce dulce colo sub padurea cea ténêra, í-i spune povestea cea tainica a venitoriului; si in tacerea ce domniã in casa, incepù a díce cu unu versu doinicu si dulce: — „a t'a pâna la mórte! numai tu ai dreptulu la anim'a mea Codru'e! numai tu...“

Si lelea Sanda erã descépta, ea audí bene verb'a copilei, si in mâni'a ei nu se potù oprí a nu díce: — „vomú vedé acusi copila! vomú vedé!“

III.

Demanéti'a se reversã frumósã, paserile ciripiãu cântece dulci pre fragariulu de sub feréstr'a Floricai.

Si Floríc'a se desceptã cá in o viétia nóua, ea nu sciã cum a ajunsu aiciã — sciã cá a plecatu de eu séra, cá a intratu tremurãndu la Ghachiti'a, dar' apoi cum a esítu si venitu de-acolo, acést'a erã pentru ea o întrebare fãrã respunsu.

Si adêncita in acestea gânduri, ea 'si uitã cu totulu de visu sí apucãndu a se uitã la feréstra — visulu disparù.

Dar' apoi ce-i si pásã ei de visuri, sciã ea cá nu a potutu visã fãrã pre Codru, — pre cene ar' fí si visatu pre altulu, cá dóra de Chimu nici nu vré se auda, decum se-lu mai si viseze.

Intru acestea vremea se totu stracurã, Floríc'a erã totu palida si gânditore, si déca întrebã badea Grue: cá óre ce

are copil'a acésta? — apoi lelea Sanda numai decátu aflá unu respunsu: apoi éca ce mai atât'a, i-a venítu si ei de-a maritisiului.

In o buna demanétia Chimu, ori mai bene diaculu Efrimu petí pre Floric'a dela lelea Sanda, cà diceá adeca: cà 'lu astringu pre Chimu dela vladicie se se popeasca, si lelea Sanda nu voí; feri Dómne! se strice noroculu lui jupánu Chimu, si promisè: cà ei 'su buni-bucurosi, si cà fét'a e gata ori si cându.

Acésta fù cá o credintia forma.

Chimu inca nece nu vorbisè cu Floric'a, ori mai bene Floric'a cu Chimu.

Biat'a copila! erá aprópe se nebunésca de gânduri.

In urma sosí si Sambata sér'a cá mâne aveá se fia ospetiulu.

Preotulu din Frumós'a, omu cu scientia si anima, intielesè, dela Catrin'a Ulicàului, cà Floric'a e mai gata se móra decátu se se marite dupa Chimu, si cà Codru acum de dóne dile nu a intratu in satu, ci totu dice in fluieru, colo sub padurea cea tenera.

'Si luá deci in mâna cârj'a, 'si facù treaba pana la badea Grue curatorele, scíi cá se afle cà ce-i si cum?

Badea Grue nu erá acasa, ér' lelea Sanda erá cuprinsa cu de-ale fiertului, si intrându domnulu parinte in casa, gasí numai pre Floric'a, carea plângea, plângea cá unu copilu de trei dile.

— Nu plânge Florica! incepù a o mangáia preotulu, crede in Domnedieu si in Prea-Curat'a-Fecióra si-ti voru ajutá; dar' ién' spunemi fétulu meu! dragu-tí tîe Chimu?

— Ba! — respunsè copil'a.

— Pre semne tu iubesci pre Codru?

— Da! — respunsè copil'a plangéndu.

Preotulu pre lánge alte insusiri rari aveá si o prevedere sanetósa, 'si facù deci planulu cá se scape pre Floric'a de o asiá nenorócire, si pre sene se se scape de unu ghimpe cá Chimu ce erá inruditu aprópe cu satulu intregu, si in o dí poté se-i faca intrigi prin parochia, buna-óra cá Ru-

ti'a in Fântânele, cá Câneanulu in Lingeni, si cá multi alti moralisti.

— Crede in Domnedieu, Florica! si te róga lui — o incuragia preotulu, — eu sperezu cá Domnedieu te va scapa de primejdi'a in care te affi.

Apoi esi in curte, si éca si badea Grue chiar' veniá catra casa.

Si preotulu se uitá lungu la badea Grue, care la rëndulu seu si elu se uitá lungu la preotulu, uitându-si chiar' de-a salutá cá de obicei pre Domnulu parintele Tanasie,

— Nu-mi place lucrulu ce faci mosiu Grue! 'lu agraf preotulu, ti-a datu Domnedieu numai o copila frumósa si cu mente; si d.-t'a te grabesci a o aruncá de vía in pamentu... O! nu cugeti d-t'a, cá este unu Domndieu dreptu in ceriuri?

— Dar' apoi nu potu invinge cu bab'a — respunsé badea Grue, si apoi vedi dt'a parinte! eu nu vréu se am vorba cu bab'a, cá apoi dóra scí d.-t'a parinte ca cene e Sand'a....

— Ei bine mosiu Grue! dar' apoi gândesce-te ca fét'a nu iubesc pre Chimù. si cá Floric'a, ce ve este asiá de draga, are se fla nenorocita in tóta viéti'a ei.

— Cá dreptu se-ti spunu domnule parinte! dieu nece mie nu-mi prea place de Chimu — adause Grue — scí î-i prea in treab'a lui, nici de ruga nici de fuga.

— Nu numai atât'a mosiu Grue, — urmă mai departe preotulu, — dar' apoi nu vedi d.-t'a câtu e de taptalagosu in beserica nici nu-si casca gur'a, — eu nu credu odata cu capulu cá voiu vedeá popa din Chimu.

— Cà dóra elu díce cá se popesce!

— Popesce la naib'a, respunse preotulu, cá 'mi spusé Vasilie alui Hârbu din Seraci'a, cá mai deunâdí incepù Chimu se cânte in beserica, si bufnúndu rísulu pre unu copilu de cântecá lui Chimu — díce cá Chimu asia i-a datu unu pumnu de la napaditu sângele.

— Chimù? întrebà repede mosiu Grue.

— Da, Chimu da, urmă preotulu, — dar' inca nu-i destulu atât'a, díce cá dascalulu Burtá a si facutu o arez-

tare la vladicie, scí numai cá ea, cá dóra scí dt'a cene e Burta, cá unde 'si pune Burta pén'a, de-acolo 'si iá Domnedieu mil'a....

— Cà apoi nu-i gluma — se grabí a adauge superatu si gânditu badea Grue.

— Ca de-i gluma, apoi e prósta gluma, — respunsè preotulu.

Intru acestea éca si lelea Sanda, ce audíse aprópe tóte vorbele, esí din tinda si se apropià de parintele Tanasie si badea Grue.

— Eu nu credu, — incepù ea cá o melitia, — asiá se vorbesce la lucruri de acestea; cându erám eu incredintiata cu Grue inca asiá se vorbiá si un'a si alt'a, noi inse neamu vediutu de treb'a nóstra — si lauda domnului! an traítu destulu de bene la olalta, — dar' ori si cum Chimu va fí popa si Floric'a preutésa, intielegi d.-t'a parinte. Tanasie!?

— Bene ar' fi! adausè preotulu, — eu inse a-si lasá pre Chimu cu popi'a lui, si pre Floric'a se se mâríte dupa anim'a ei.

— Chiar' si de ciuda nu vréu! — incepù lelea Sanda cá o para de focu — cá apoi chiar' bene asiu âmblá — scí ce parinte! d.-t'a se-ti vedi de ale d.-t'ale, in cas'a mea eu sum mai mare si voiú face ce voi vré.

— Ei bene adausè preotulu, — in beserica eu sum mai mare, si eu nu voiú cunun'a neci odata pre o copila ce nu-si iubesce logodniculu — intielegi d.-t'a lele Sandă?

— Atunci te va aretá Chimu la vladic'a — tremurá ea de infuriata.

— Chimu neci nu scí scrie — observà preotulu.

Si éca gâlceav'a gat'a. Lelea Sand'a erá pe aci se mérga in tinda, se iee o olá cu apa fierbinte, si se oparésca pre parintele Tanasie.

Dar' densulu presêmtí periclulu, pentru-ace'a nici nu facù multi pureci pre la badea Grue, ci se departà.

Intru acestea la Efrimu erá mare veselia: — Chimù inchiná din ploasca pâna-ce ragusí, ér' pre vatra — dupa

cuptoriu — dăcea din cetera trei tîgani de te asurdiău de o pușcătura.

Tóta nóptea tișnù veselî'a, si cându se crepă de dîna Ghimu cadiu de pre petiôre, — 'lu invinsê spirtulu din plosca.

[Sfersîțulu va urmâ]

Tieranulu fericîtu.

Cu căciul'a căm pe spate, cu desagii la spinare,
 Unu tieranulu, voinicu si tēneru, trece veselu p'o carare.
 Rîde iain'a iatr'ēnsulu, rîdu si ochi-i vîortii,
 Si mustatî'a iaca'i ride, cumu rîdu florile 'a câmpii.
 Unu betrānu cu barb'a sura, dar' vērtoșu că si stejarulu,
 Totu p'acolo cauta-o tufa, că se 'si pōta drege carulu.
 Calatoriulu cum 'lu vede, ii urēza de departe:
 — Bunu norocu, mēi mosiu Căline! . . . De ce cauti se ai parte!
 — Bunu norocu, mēi Nicolae! . . . Fia-ti traiulu zimbitoria.
 Ii raspunde lui betranulu si se razîma-'n toporu;
 Dar' de un le vîi acuma? unde-alergi asiă pripitu?
 Si 'n de agi tei de lâna căm ce lucru-ai tērguitu?
 — Iă fusei si eu pe vale, la orasiulu departatu,
 Unde lumea e viclēna si istētia la 'nsielatu . . .
 Am vēidutu o gâșca grasă, dōue ratie si-unu copoșu
 Si luăi năutu, stafidē, vutca dulce de ploșonu,
 Că dragutî'a-mi de nevēsta 'mi-a facutu unu copilasiu! . . .
 E frumoșu că si bujorulu, dragulu tatei ângerasiu!
 — A nascutu Ilēn'a?

— Hoho!

— Cāndu mē?

— Cāndu se nasca? Eri . . .

Ba nu... nu... greșii cu vorb'a... a nascutu alaltaeri.
 — Să-ai norocu si voia buna si odras'l'a se-ti trașca!
 Se se faca mare, harnicu, in virtute se 'ntarēșca,
 Si la minte se s'ascutia, se devîe culturarulu! . . .
 Mēi, smicșu'a ta de astadi se se faca mîni stejaru!
 — Maltiamimu, o mosiu Căline... Să te-auda Damnedieu!
 Si se-'ti dea si dile multe, cum doresce gāndulu meu!
 Dar' botezulu candu e, mē?

— Ei, candu se fia mosiu Căline? . . .

Cāndu o vrea cumatrulu . . . O, elu scie cāndu e bine . . .

Am se facu atuncea . . . ghici ce?

— Iá un puiu de veselie.

— Dumneat'a si mam'a Sanda o se fiti la cumetrie?

— Cum nu! . . . Mai e vorba! . . . Eu, asiá betránu cu barb'a sura,
Am se-ti jocu, mèi Nicolae, am se-ti jocu ia batatura,
Se se duca vestea 'u lume!

— Vedi asiá 'mi place mîc:

Omu cu anim'a deschisa, cum e banu la veselie.

Dar' eu prea statui pe vorba . . . Pleca . . . Remâi cu sanatate!
Si se vii la cumetrie! . . . Ada si pe verulu State!

— Bine, bine . . . Cale buna, semenata tota cu flori,
Ce zimbescu cu dufosie demaneti'a 'n d'albe diori!

Mosiu Călinu asiá 'i vorbescă si-lu saruta bucurosu;

Mă'a-i stringe că unu prietinu si-'i doresce traiu voiosu.

Iar' elu plăca cu grabire apucând'o pe carare,

Si se duce, totu se duce, si totu cânta 'n gur'a mare:

„Dómnne, Dómnne, adi sum veselu, adi sum Dómnne multiamitu,
Că-ci acuma sum si tata, sum unu tata fericitu!“

Ph. I. Gesticone.

POJARULU.

Epidemiile, care in tempulu din urma paru a bantuf poporatiunea noastră si mai alesu pe copii, suntu pojarulu gâlcele si lângórea. Cîte scoli n'au fostu inchise ia iara'a acést'a dia pricin'a pojarului si a lângórei si cîte jertfe nu au cerata acele epidemii!

Socotesca dar' că nu ar' fi nefolositoriu, atâtu pentru corpulu invetiatorescu cătu si pentru parinti, a da órecare notiani azapr'a pojarului, care in momentulu de fația este potema dice latita ia tiéra.

Sub acésta denumire de pojaru poporul intielege si confunda mai multe boale, care suntu ca totulu deosebite iatre dêasele. Astfeliu elu iatrebaintiáza termenulu de versatu seu pojaru si coafunda trei boale deosebite, a leca versatulu propriu disu s'au bubatulu (variola), scarlatia si pojarulu (rubeola s'au morbili). Aceea, care ne ba itae mai multa in timpulu de fația este dar' rubeol'a seu pojarulu propriu disu, numitu si morbili, si carui'a singuru i-se cuvine denumirea de pojaru.

Acésta bóla este lipiciósa (contagiósa) adeca se iá dela bolnavu la sanatosu. Dar' ea este si epidemica, ca se ivesce de-odata la multi ómeni din acel'asiu copriusu, casa curte seu orasiu. Acésta boala in de obste isbesce numai odata pe omu in viétia si mai cu séma in vêrst'a copilariei si a junetei.

Semnele, dupa care potemu cunoște pojarulu, si a-lu deosebi de cele-lalte două bóle mai susu numite, adeca, de bubatu si de scarlatina suntu urmatóarele: Pojarulu cându este aprópe a se aretá, vedemu pe bolnavu, cá 'lu iá din cându in cându fiori, cá simte o slabitiune generala, si are pofta de mâncare, durere de capu unita cu caldura.

A douăa dî se ivescu semnele guturaiului. Bolnavulu stranuta, ochii se rosiescu i lacrameaza, si din nasu f-i curge unu licuidu zerosu. Pe unii f-i dóre si puçinu in gátu se ivesce ragusiéla si sêntu doreri la osulu pieptului ce'a ce pune in grigia adesea pe parinti crediêndu cá copilulu are gușteru. La unii se arata tusa séca, câte-odata varsatura si esfre afara. In sfêrsitu a trei'a dî celu multu a patr'a dî, pe lângá semnele, ce amu aretatu mai susu, se ivesce obisnuitu nadusiala, si incepe se apará eruptiunea, petele pojarului, care suntu nisce pete marunte, rosii, asemenea cu mușcaturile de pureci. Ele se diarescu mai antáiu pe față, pe obrazu, si in urma treptatu pe pieptu, pe partea ce'a-lalta a trunchiului si in stêrsitu pe mâni si pe petióre.

Petele aceste se marescu din ce in ce, si se latiescu pe tóta pielea corpului, fàrà inse se spudiasca pe d'intregulu pielea. Acete pete suntu netedi, seau prea puçinu aredicate deasupr'a pielei, fàrà nici o asprime la pipaitu, cea ce le deosebeste de eruptiile scarlatinei, la care pielea este rosie cá unu postavu stacojiu, si la pipaitu cu man'a ele suntu aspre. La versatu seau vaciola la inceputulu ei se sênte nesce mici noduletie in dreptulu peteloru, si pe lângá aceste se mai arata inca si alte caractere deosebite, care lipsescu cu totul la pojaru, si nu ne lasa a le confunda intre dênsele.

Dupa-ce petele pojarului au esítu, caldur'a si stenachorea, neastemperulu bolnavului se micșioréza, si catra a patr'a dî dela ivirea peteloru, ele iau o față galbena, seau puçinu albastrue, si caldur'a dispare cu totul.

In periodulu acest'a alu bólei, se observá une-ori o uscatiune si o ragusiéla mai mare, si déca ne uitamu in gur'a si gátulu bolnavului, vedemu pielea acestoru parti infaçisiandu-ne aceleasi pete, cumu le-amu gasitu pe pielea din afara, insa si aceste nu in-tardia de a disparea.

In fine catra a 9-a seau a 14-a dî dela inceputulu bólei se observa o descojire a pielei in forma de taritie, care iarasi deosebesce pojarulu de scarlatina, la care descojirea pielei se face in bucati mari, in forma de epidérme, tus'a obicinuita incetéza de sine, seau se prelungieste pana-ce bolnavulu se face sanatosu de totu, care se intempla la 4 septemani dela ivirea pojarului.

Cautarea bolnavului de pojaru este fórté simpla; numai se-o facemu cu ingrigire. Bolnavulu trebuesce tienutu intr'o camera in-

caldita potrivitu, si pastrandu-o totu in acel'asiu gradu de caldura Bolnavulu se fie pazitu de receala care ar aduce asupr'a lui spre pilda deschiderea repede a usiei; se i se dee ceauri, care se produca nadusiela, precum ceaiu de flóre de teiu, de socu, cu zacharu seau candelu, si pre care se-lu damu bolnavului in locu de apa, inasa cu grigia de a fi totu-dea-una caldicelu. Cându iese cu greu pojarulu, se se puie mustariu pe pulpe, pe pietu, lasandu-lu câtu póte se-lu rabde bolnavulu. — Cându incepe bolnavulu se aiba pucina pofta de mâncare se i se dee lapte dulce, batutu, supa de carne. inasa totu-dea-un'a caldicidele, si treptatu apoi si celelalte man-cari obicinuite.

Trebue se avemu o grigia fórte mare de a pazi de receala pe bolnavii, care suntu in insanatosiare de pojaru, si acést'a se o avemu in timpu de patru semptamani, dupa-ce a suferitu de po-jaru; cà-ci altfeliu voru fi espusi la junghiu (peripneumonie) la dropica si in sfêrsitu la tuse chronica isvorita din pojaru.

Timpulu, cându se póte luá pojarulu, este acel'a alu aratarii pèteloru pe piele, dar' mai cu séma, cându elu se târétiaza, se jupóie; de ace'a in asemenea imprejurare trebue se despartímu pe bolnavulu de pojar de cei'alalti, care suntu sanetosi; acést'a se intempla in tim-pulu, cându se jupóie pielea, si care se scie, cà se face intre a 9 si 14 di dela ivirea bólei. — De aci regula igienica, ca copii, cari au jacutu de pojaru se nu fie admisi a veni la scola, seau in alte stabilimente publice, unde se afla gramadire de copii, decátu dupa 5 seau 6 septamani dela ivirea boalei. Numai atunci vomu fi siguri cà ei nu voru transmite pojarulu si celoru-alalti copii.

Dr. M. Trandafrescu.

Fét'a de romanu.

Mândra-i fét'a de românu

Frumusica cá si-unu crinu,

Inaltutia la statura

Si cu ochi negrii — de mura.

Ce me face inse óre

S'o iubescu asia cu focu,

Este cà o chiama: „Flóre“

Si-'n brâu pórtá buciucu!

Ea-i frumósa, rumeióra,

Ea e gingasia fetióra,

Si cu flori de garofitia

Se 'mpletesce in cositia.

Sêntimentulu' ce me mēna

Cá se moru dupa-alu ei sēnu!

Este că-i: „Féta româna;
Si nu porta crinolinu!“ ...

Pre pamântu ea seamênu n'are
Nice susu pre ceriulu mare;
Ochisiorii ei negrii
Intrecu stele mii si mii.
Sciti de ce dîlele mele
Pentru dêns'a se topescu?
Salb'a mândra de margele
Si-alu ei portu, me nebunescu!

N'are seamênu nici in sóre
Româncutia verde flóre;
Că-ci elu nu póte de locu
In ânimi s'arunce focu.
Sciti de ce ea me rapesco
Si me póte farmecá?
— Ea vorbesce „românesce“
Sufletulu meu ei l'asiu dá!!
SIM. P. SIMONU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Prelegeri dîn Stuparitu.

Ingrigirea stupiloru primavér'a.

Lasa'ulu si examinarea cosiuriloru.

Pre de desuptu se pota nutri albinele in trei forme; seau asiá, cã întorcîndu cosiulu cã gar'a ia susu torn'ma ori stropimiu pre faguri miere topita si legãndu cosiulu bine pre la gara, cá se nu ésa a binele. apoi 'u lasãmu in ac'a positiuue celu paciuu o óra-iatrãga. Si dapa ace'a éra-si vomu torãá miere si-lu vomu mai lasá asia legatu, pîna vá fi mierea de ajunsã. Potemu si asiá, cã puemã mierea topita într'ãnu vasa, si puemã peste ea paie ori surcele cá se nu se ianece albinele in ea, si se aiba pre ce stã pâna voru sage mierea, apoi talierialu lu-puemã sub cosiu, si-lu rãdicãmu pâna la albini, cã-ri de 'u vomu lasá numai pre scãdura si nu va ajunge la faguri, albiacele nu se vora atinge de ea, pentru-cã albinele, mai aiesã candu santa gramala, seau in cuibulu de ierna nu trecã spatialu gluu, de ac' si perit tôte de fõme.

Potemu nutri si cu miere dîn faguri, dîcã vomu întorce cosiulu si vomu puã fagaralu cu latalu pre vêrfulu fagarilorã din cosiu, dar' se poftesco, cã decãmv'a e astupata mierea in faguru, tãiãndu crucisiu preste elu cu unu cuțitu, se-destupãmu, apoi se

legăm cu osiulul, și se-lu lasăm peste noapte asiă; de vomu observă a dou'a dî, cumcã fagurulu e lipitu de cealalti, și cumcã iaca nu a i portatu tãta mierea din elu, se-la iatarimulu acolo cu doue lemnutie puse crucisulu, și apoi deslegãndu osiulul, se-lu punemu la locu. De nu vomu destapã celulele cu mierea fagurului prin care nutrimu, nu voru portã din elu albinele mierea, ci numai 'lu-voru lipi de cealalti faguri.

Stupariulu trebuie se aiba miere peste totu anulul pentru nutirea stupiloru sei; cã-ci se intempla de multe-ori, cumcã chiar' candu e mai frumoșã ver'a, pre tempulu roitului, prindemu vre-unu roiu, 'lu asiediamu ia cosiul si in stãpina, și dupa ace'a ia trei-patru dille ploia, seau urmedia unu tempu cã ace'a, in care albinele nu ambla ia campu. O dî, — doue petrece roiuulu cu merindea luata din cosiulu maternu, dar' dela a dou'a-dî incãlo pretiade cã se-lu nutrimu pãna atunci, pãna-ce va potea din caus'a tempului amblã la câmpu; er' de nu-u vomu nutri, se va face roiu hamisitu, va lasã cosiulu pentru totu-dea-ur'a, și in speranti'a, cã va atã o regiune mai pușinu espusa tempestatiloru, va luã lumea ia capu. Despre acest'a vomu vorbi mai pre largu la rãndulu seu.

De nu avemu miere de nutritu, ne potemu sierbi si de alte surogate. Celu mai bunu surogatu e zacharulu albu seau de trestia, din care e de preferitu celu de calitatea cea mai pușina rafinata, care se vinde de comunu in farmari. Acestu zacharu trebuie pusu cu apa la foca și fiertu i cetu pãna-ce se prefacẽ intr'unu sirupu de grosimea mierei; spãm'a, candu va fierbe trebuie luata de pre elu. Apoi se intrebuintiãdã cã-si mierea topita: e bine a pune intr'ensu'u si pușina miere, baremi pentru mirosulu.

E bunu surogatu și zacharulu asiã numitu. Candis dar' numai la cosiurile celea destapate de asupr'a se pote intrebuintiã in frunte, unde ia loculu astupusului se pune cate o bucatã mare, care prin cãldur'a cosiului se topesce și picura incetu in cosiul.

Acestea surogate se pota dã stupiloru si tomu'a, și inca cu succesu.

Mai suntu și alte surogate, pre cari inse le trecemu cu tacere, pentru-cã folosulu loru e ca multu mai neinsemnatu, ba de multe-ori mai stricatosu, decãtu se meritedie a fi ameatite. *)

*) Candu nutrimu pre dedesuptu cu miere topita, e cu scopu a intrebuintiã unu va u de lemnu ori de lutu smaltiuitu, care si aiba de asupr'a unu fundu de lemnu gauritu maruntu și desu, și care se cuadredie deplinu in numitululu vasu. Si cã fundulu acesteia se nu aborba miere, va fi bine alu obduce cu cãra sub'ire, totu asiã si vasulu de sub elu de vã fi acela de lemnu. Acum implemu vasulu de miere topita și punendu fundulu celu gauritu pre elu, care fundu — dupa cum voru duce albinele mierea prin gaurile aplicate in elu — se va lasã totu mai in diosu pãna pre fundulu vasului. Astu-feliu cu ocasiunea nutririi nu se voru innecã albinu in miere.

Retediatulu stupiloru.

În unele tienuturi neci candu nu retedia stupii, ér' in altele i retedia odata séu mai de multeori preste anu. Retediatulu de primavéra e celu mai momentosu; despre acést'a vom vorbi cev'a mai pre largu.

Déca privimu la aceea, cumca pâna candu producu albinele 1 kgr. de céra, consuma 20 kgr. miere; déca reflectâmu la ace'a. cumcà prin retediatulu de primavéra nu numai fagurii cei goli se taie, si prin acést'a nu remane locu pentru clocirea puiloru, care numai in celulele celea góle se póte întemplá, ci de multe-ori stricâmu si puii dejá existinti dîn septemanele precedenti in cosiu; déca luâmu in cosideratiune, si ace'a impregiurare, cumcà cu oca-siunea retediatului luâmu dreptu tributulu si recompensatiune — si cev'a miere: de sene urmédia cumcà prin retediare punemu pedici multifare inmultferei si prin urmare prosperarei stupiloru, si cumcà retediatulu de primavéra nu numai cà e de prisosu, dar' la totu casulu si daunosu.

Dar' decum-va éra-si dîn contra prin retediatu nu intentionâmu o racolta óre-si care in miere si céra, ci mai vîrtosu numai delaturarea faguriloru stricati, mucedu si negri, ale caroru sfarimare si delaturare ar' costá pre bietelesu albinu atat'a labore si tempu, si crutiamu consciéntiosu fagurii cei buni si sanetosi, cu atâtu mai vîrtosu puisiorii si mierea, decumv'a numai puisiorii nu se afla in celule pre strente, cari nu suntu apte pentru desvoltarea loru perfecta, si pre cari — dupa cum amu vediutu — crescuti deplinu inca i-voru lapedá afora dîn cosiu albinele, urmédia, cumcà prin o retediare rationabile facemu numai nescari servitii insemnate albineloru, si cumcà nu numai cà nu-i impedicâmu, ci chiar' dîn contra i-ajutorimu multu in labore si prosperare, pâna candu éra-si de alta parte fagurii stricati nu mergu in dauna sfarimati si aruncati in ventu de albinu, ci ne dau céra. Ba chiar' in celea mai multe casurj retediarea e de o lipsa neincungiurata, cà-ci se întempla, cà peste iérna asudandu fagurii, mucediescu, si capetá unu asia mirosu pentru care albinele 'si parasescu cosiuulu; de multe-ori intra sióreci in cosiu, si apoi pre unde petrece si róde siórecele, albinele nu se punu nu umbra si nu lucra; de i scotemu inse pre toti acesti stricati afora, tréb'a e de totu alt'a, cà-ci albinele in scurtu i suplinescu prin altii noi,

[Va urmá.]

Proprietariu, Redactoru si Editoru: Nicúlae Fekete Negrutiu in Gherl'a.

Gherl'a. Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todorazu 1883.

Diariale noastre se potu aboná inca preş anulu 1883. **Amiculu Familiei.** Va esí in $\frac{1}{13}$ si $\frac{15}{27}$ dí a lunei, si va publicá totu soiulu de articlii pëtru instructiunea si distractiunea totu-roru individfluoru din familia — nisuindu a câscigá acestor'a o petrecere intru-adeveru nobile si instructiva. — Pretiulu pre unu anu e 4 fl.; $\frac{1}{2}$ de anu 2 fl. $\frac{1}{4}$ de anu 1 fl. pëtru Romani'a si strainatate pre unu anu e 10 franci — lei. — Abonantii pre anulu intregu voru primí cá premia de totu gratis dóue portrete fórte frumóse, din cari unulu va representá pre M. S'a Regin'a Romaniei imbracata in vestminte tieranesce si ocupata cu torsulu, ér' celu-alaltu o va representá tiesëndu la resboiulu intoemitu dupa indegetarile M. S'ale. — Abonantii noi la cerere proprie voru primí gratis inca si portretele M. S. Regele si Regin'a Romaniei, date cá premia in anulu acest'a. — **Cartile Sateanului Romanu.** Va esí in fie-care luna câte o carte baremi de un'a cóla, si va publicá totu soiulu de articlii ce potu serví poporulu romanu spre invetiatura si petrecere. Pretiulu de prenumeratiune pre anulu intregu e numai 1 fl. v. a. — pëtru Romani'a 3 franci — lei. Abonantii voru primí de totu gratis portretulu distinsului nostru publicistu Georgiu Baritiu si alui Avramu Jancu. — **Preotulu Romanu.** Va esí in 1-a si 16-a st. n. a lunei, si vá publicá totu soiulu de articlii din sfer'a besericésca, scolastica si literaria — de interesu in prim'a linea pëtru clerulu romanu. — **Mai alesu atragemu a'entíunea clerului ruralu asup'r'a prediciloru publicande in acestu anu.** — Pretiulu pre anu e 4 fl., — pëtru Romani'a pre anu 10 franci — lei. — Abonantii pre anulu intregu voru primí cá premiu de totu gratis portretulu distinsului nostru filologu si istoricu Timoteiu Cipariu. — Abonantii noi, la cerere proprie voru primí, asemenea de totu gratis si portretulu Esc. S'ale Domaului Dr. Ioanu Vancea de Butás'a, Archiepiscopu si Metropolitu de Alb'a-Juli'a-Fagarasiu, datu cá premiu in anulu acest'a.

Tóte trei diariale aceste — cu tóte 5 si pëtru abonantii noi cu tóte 8 portretele de premiu — de-odata abonate costau numai 8 fl., $\frac{1}{2}$ annu 4 fl.

Cei ce dorescu a avé aceste diaria se ne aviseze indata. — Collectantii voru primí gratis totu alu 5-lea esemplariu in natura ori in bani.